
Text de la presentació del llibre *Asseguda escrivint / Seated writing*, de Montserrat Abelló i Marga Ximénez, que va tenir lloc el passat 25 de maig al Teatre Metropol

Aquesta tarda es tracta de celebrar una col·laboració artística que ha donat un fruit fora del comú, el llibre *Asseguda escrivint / Seated writing*, una col·laboració que va començar quan dues dones de diferents generacions es van adonar que existia un fort lligam, que arribava gairabé a ser una identificació, entre les seves visions del món. Cadascuna portava temps expressant amb les seves peculiars armes creatives les seves reflexions des de les seves vides de dona, la Marga Ximénez, mitjançant principalment l'escultura i el dibuix, i la Montserrat Abelló, amb la paraula feta poesia. Han estat dues trajectòries paral·leles que ara han convergit perquè sorgeixi una obra realment magnífica.

La peça escultòrica de la Marga és violència, denúncia, una gàbia que ens interroga, i de fet, la peça té per títol "L'interrogatori". És una gàbia feta d'elements quotidians, la taula on la dona passa molt de temps ocupada amb la feina domèstica, o escoltant les queixes familiars, o pitjor, els crits i diatribes de la incomprensió, una taula on difícilment pot escriure. És una gàbia feta dels plats trencats de la vida on molt de tant en tant surt un plat quasi sencer, però mai sencer del tot. És la tauleta de nit, testimoni de desesperacions i somnis interromputs. És la vida, sobretot, de moltes dones callades, atrapades i controlades que no tenen la possibilitat de sortir de la gàbia i fer-se sentir, d'agafar la cadira per seure, escriure i rompre el seu silenci.

En un poema del llibre *El blat del temps*, la Montserrat parla precisament d'aquest silenci:

...Sembla que
ja ha estat tot dit,
però quantes paraules
quants pensaments
de foc i d'aigua
no han quedat ofegats
al fons d'aquestes cambres tancades.

El que em puny,

no és la cambra
ni el crit
ni els camins del teu cos,
ni el llast dels fils,
ni l'assaig de la mort.
El que em dol és
la llosa que ho clou,
el pes del silenci.

Però la Montserrat, amb la seva poesia on cada paraula nua té el seu pes i una gran força,
aconsegueix aixecar la llosa com quan diu:

...remouen en mi
altres paraules
que no gosava dir
i aquestes sí que
són ben meves!

En el pròleg d'un dels llibres de poemes de la Montserrat, *Foc a les mans*, la Maria Àngels Anglada va dir: "Montserrat ha reeixit en la lluita contra el silenci, el que ha embolcallat tantes vides de dona". El primer llibre que va publicar la Montserrat portava per títol, d'una forma ben clara, *Vida diària*, que després es va complementar amb *Paraules no dites*, paraules que de fet Montserrat ha dit i ha continuat dient per la seva necessitat de comunicar i fer entendre les vivències d'una dona:

Visc i torno

a reviure
cada poema
cada paraula.
Estimo tant
la vida
que la faig meva
moltes vegades. (*El blat del temps*)

La visió escultòrica de la Marga i la paraula de la Montserrat es troben en el llibre *Asseguda escrivint / Seated writing*. Però és més que un trobar-se; és una transformació, és un anar més enllà. L'escultura es transforma en imatge, en fotografia, una fotografia molt treballada en la manera de captar elements de l'escultura i el seu cromatisme, que potser fa més suggerent la violència que conté. És la imatge enriquida pel material que fa servir, un paper fet a mà que invita a tocar-lo. Els poemes de la Montserrat s'integren a les imatges però també amb les seves versions en anglès semblen voler obrir portes per volar lliurement.

Diria que tot el llibre és una traducció, una traducció intersemiòtica que ens convida a contemplar el tema de fons des de la perspectiva de diferents sistemes de signes o de llenguatges, el de la escultura, el de la imatge, el de la poesia, i els de les dues llengües, original i traducció. El resultat de fusionar tots aquests elements és un nou objecte, el llibre que ara presentem, que és de ple dret una obra d'art, una obra que convida a la reflexió, que desperta els sentiments, que és un goig pels ulls i pel tacte. Us convidem a fruitir-ne.

SHEILA WALDECK I GARFORTH

Publicat al diari *El Punt* el 8 de gener de 2006